

Halászlapi Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XII. évfolyam

2011/
április

A Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetsége
információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

Fontos döntések születtek az elnökségi ülésen

A Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetségének (MAHAL) elnöksége március 1-jén tartotta soros ülését. A kialakult menetrend szerint, ezúttal Hajdúszoboszlón ülésezett a grémium, s Horváth Ferenc, a Bocskai Halászati Kft. ügyvezető igazgatója, a MAHAL elnökségének tagja volt a házigazda. Dr. Németh István, a MAHAL elnöke négy napirendi pont megtárgyalását javasolta, amit az elnökség elfogadott.

Evtizedes hagyomány, hogy az elnökségi üléseken – de a küldött- és közgyűléseken is – első napirendi pontként tájékoztató hangzik el a legutóbbi elnökségi ülés óta eltelt időszak fontosabb eseményeiről és intézkedéseiről. Dr. Orosz Sándor, a MAHAL igazgatója tartalmas, színvonalas írásos anyagot tett az elnökség asztalára. Erdemes a tagságot tájékoztatni arról, hogy szűk három hónap alatt mit tett az ügyvezetés az érdekképviselet asztalára.

December 21. Megérkeztek a MAHAL budapesti székházába azok a promóciós anyagok, amelyeket Lévai Ferenc közbenjárásának eredményeként az AMC gyártott, illetve azok, amelyeket Lévai Ferenc a MAHAL nevében rendelt meg (erre vonatkozó előzetes elnöki engedéllyel). Az anyagokat tagdíjrányosan megosztottuk, de azokat csak kevesen vitték el. Természetesen ki-ki továbbra is bármikor elviheti az őt megillető adagot (sajnos csomagolást és postán való kiküldést nem tudunk vállalni!), illetve rendezvényeinken (személyes találkozóink során) tudjuk biztosítani az elvitel lehetőségét.

Január 12. Az igazgató a víziállat-egészségügyi képzések igazolásáról és idejének folytatásának lehetőségeiről tárgyalt dr. Nemes Imre országos igazgató-főállatorvossal. A megállapodás értelmében – kellő számú igény esetén – évente egy ilyen képzést szervez a MAHAL.

Január 18. Levélben kérte a szövetség a Vidékfejlesztési Minisztériumtól (VM), hogy a kormány által az elemi és kataszt-

Horváth Ferenc volt a házigazda

rófakárt szenvedett agrárvállalkozások részére nyújtandó bármilyen kedvezmény – a mezőgazdasági vállalkozásokéhoz hasonló feltételekkel – terjedjen ki a halászati és halgazdálkodási vállalkozásokra is! Vagyis: ha kap pl. hitelkönnyítést a mezőgazdaság, kapja meg ugyanezt a könnyítést a halászság is.

Január 20. A HOP „Új piacok kialakítása és promóciós kampányok szervezése” program mielőbbi beindítása érdekében tartott december 7-ei MAHAL-MASZ-tanácskozás folytatása elmaradt. A helyette a VM által összehívott egyeztetésre való

Tartalom:

Kétszereplős horgászjegy	3
Halászláról – természetvédelmi szemlélettel	3
Idén húszéves a Tógazda Halászati Zrt.	4
Szoboravatás Lillafüreden	7
Erdélyi konferencia	8

felkészülés jegyében tartottunk egyeztetést a MAHAL székházában (Csoma Gábor, Szilágyi Gábor, Horváth Zoltán, Szathmári László és dr. Orosz Sándor). A MAHAL-álláspont kialakításához nagyon részletes anyagokkal járult hozzá Horváth Zoltán és Szathmári László.

Január 25. A VM által kezdeményezett szakmai egyeztetésen a MAHAL-t Csoma Gábor, Szilágyi Gábor és Horváth Zoltán képviselte. A megszületett megállapodásokat emlékeztető rögzíti. Az ígéretek szerint tavasszal indulhat a program.

Január 26–28. „Érdekképviselet-semleges” szakember-találkozó és Halas Foci-bajnokság Gödöllőn. (Az eseményekről részletesen beszámolt a Halászlapi Lapok.)

Február 3. Ülést tartott az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program monitoring bizottsága, ahol a szövetséget Dr. Orosz Sándor igazgató képviselte.

Február 6. A Dunagyöngye Kishalász Egyesület közgyűlése Fajszon zajlott. A rendezvényen dr. Orosz Sándor igazgató lehetőséget kapott szólni a halászlappal való együttműködésről és a készülő természetes vízi halászati stratégiáról. Fontos lesz kikérni a hobbiól halászók véleményét is a stratégiáról, hiszen létszámuk közel tízszerese a professzionális halászlappal.

Február 7. Az MVH Piaci Támogatások és Külkereskedelmi Intézkedések Igazgatósága felülvizsgálta a 2010. évi halászlapi „de minimis” támogatásokat és mintegy 10 százalékkal csökkentette a korábban e címen kiutalt összegeket. Az erről szóló és

Fontos döntések születtek az elnökségi ülésen

a visszafizetéseket elrendelő határozatok ellen fellebbezés benyújtását javasoltuk. Sokaknak a szövetség igazgatója készítette el a beadványt. Akik nem nyújtottak be fellebbezést, azoknak fizetniük kell. Amennyiben sikert érünk el a jogorvoslatnál, kezdeményezni fogjuk, hogy az MVH azok számára is fizesse vissza a pénzt, akik nem éltek a fellebbezés lehetőségével. Többekben felmerült, hogy mi a helyzet a ponty-tenyészanyag ideai támogatásával. Az e támogatásról szóló 64/2008. (V. 14.) FVM-rendelet értelmében az idén is június 1. és 30. között lehet benyújtani a támogatás iránti kérelmeket.

Február 11. A vízszolgáltatási díj elengedését kezdeményezte a szövetség dr. Fazekas Sándor miniszter úrnál.

Február 15. Mezőgazdasági vízszolgáltatási munkacsoportot hozott létre a VM. A munkacsoport munkájában való részvételre a MAHAL részéről elnökünk, dr. Né-

hoz, amihez az agrár- és vidékgazdaság bármely más szereplője – értelemszerűen: más forrásból – hozzáférhet! Legyen ismét támogatott a halastavi környezetgazdálkodási program! A belvízi halászat szabályai-ból pedig ki kell iktatni a kizárólag a tengeri halászatban értelmezhető korlátozókat.

Február 22. Ismételten véleményeztük a VM-ben készülő új halkeltetői rendeletet. Fenntartottuk álláspontunkat, hogy a pontyfajták esetében alkalmazott „Szármasági Igazolás” mellett külön „Eredet-igazolás”-t megkövetelni olyan adminisztratív többletkötelezettség, amely kettősséget megteremteni nem helyes, fenntartani pedig indokolatlan. Kértük, hogy a kihirdetendő jogszabály úgy lépjen hatályba, hogy annak alkalmazása ne lehetetlenítse el a most kezdődő halszaporítási időszakot. Az új szabályok megértést és felkészülést igényelnek, s erre éppen abban az idő-

közgyűlésnek mindenképpen döntenie kell három fontos kérdésben: a természetes vízi halászati stratégiáról, az új tagdíj-rendszeréről, valamint a dinnyési tógazdaság gazdasági társasággá szervezéséről a budapesti székház értékesítéséből befolyó összeg felhasználásával.

Ami a természetes vízi stratégia kidolgozását illeti, erre megbízási szerződést kötött a szövetség a Szent István Egyetemmel. A munka elkezdődött; az előrehaladásról, és a feladatok várható átütemezéséről dr. Urbányi Béla – miután nem volt jelen az ülésen – nem tudta tájékoztatni az elnökséget. Azóta kiderült, hogy elkészült egy stratégiai vitaanyag, amit a szövetség tagjai a közeljövőben, regionális taggyűléseken vitatnak meg. Az új tagdíjrendszerrel kapcsolatban hosszas vita folyt, elsősorban azért, mert új helyzet alakult ki a MASZ tavalyi megalakulásával. Az elnökség úgy döntött, hogy több alternatívás javaslatot terjeszt a közgyűlés elé. S abban is döntés született, hogy már az idei évben is lesz változás a tagdíjrendszerben.

A harmadik témakörben az elnökség azt a döntést hozta, hogy a dinnyési Ivadéknévelő Tógazdaság gazdasági társasággá történő átalakítása lehetséges, mivel a MAHAL, mint társadalmi szervezet, jelenleg is tulajdonosa azoknak az eszközöknek, amikkel a gazdálkodói tevékenység folyik. Formailag persze nem átalakításról van szó, hanem új társaság megalakításáról: a MAHAL tulajdonában álló (egyszemélyes) kft. megalakításával lehet újszervezni a gazdálkodói tevékenységet. Az ehhez szükséges alapszabályi előírásokon kívül azt is figyelembe kell venni, hogy a halastavak – a termőföldről szóló törvény előírásai miatt – nem adhatók (apportálhatók) a kft. tulajdonába. E vagyontárgyak továbbra is a MAHAL tulajdonában maradnak, s a kft. a bérleti díj megfizetésével járul hozzá az érdekképviselet működtetéséhez. A jelzett kft.-t az elnökség saját hatáskörben bármikor megalapíthatja. Az apport és a törzstőke jellege, illetve forrása (székház-értékesítés bevétele) miatt a döntésekhez kivételes alapszabályi előírásokkal kötött közgyűlési határozatok szükségesek. Az elnökség úgy döntött, hogy az egyszemélyes kft.-t június 30-ig meg kell alakítani – ügyvezető igazgatója Dr. Órosz Sándor lesz – és a székház eladásából befolyó összeget a törzstőkébe apportálja.

A harmadik napirendi pont keretében tagfelvételi kérelmekről és törlési javaslatok elbírálásáról volt szó. Két új tag jelentkezését fogadta el az elnökség, míg három tagot az alapszabály értelmében töröltek a tagok soraiból. A negyedik napirendi ponttal zárult az ülés: bejelentések, javaslatok, indítványok hangzottak el.

H. Gy.

meth István kapott felkérést, de e munkában a későbbiek folyamán Horváth Ferenc elnökségi tag fog közreműködni. Itt kell megjegyezni, hogy az ideai adatlapokon „vizes” kérdéseket tettünk fel a tagoknak. A kapott válaszok sok esetben hiányosak vagy pontatlanok, amit éppen e vízszolgáltatási munkacsoportban képviselendő álláspontunk erősítése végett az érintett adatszolgáltató tagokkal tisztázni fogunk. Mindenesetre köszönet illeti tagjainkat, hiszen a MAHAL 72 tagjából 62 kitöltve küldte vissza az adatlapot. Ilyen arányú adatszolgáltatás az utóbbi években nem volt!

Február 22. Dr. Fazekas Sándor miniszter úr sajtótájékoztatója kapcsán a MAHAL vezetőit is meginterjúvolták az Európai Halászati Politika reformjáról. A legerősebb magyar érdek e reform során az, hogy az édesvízi akvakultúra és belvízi halászat területén működő vállalkozások juthassanak hozzá minden olyan támogatás-

szakban kell(ene) az érintetteknek időt és energiát fordítani, amikor a halszaporítás minden figyelmüket és erejüket leköti. A halszaporítási kampányt követő (pl.: július 1.) hatálybalépés arra is lehetőséget teremthetne, hogy a megváltozott szabályokat érdek-képviseleti továbbképzés keretei között ismertessük meg a halkeltetők üzemeltetőivel. Az mindenesetre látszik, hogy új szabályokkal és új nyomtatványokkal is ismerkednünk kell az idén!

Február 25. A HOP félidős értékelését végző Agrár Európa Tanácsadó Kft. vezetője, Tóth Péter részletes mélyinterjút készített a MAHAL igazgatójával. Hasonló interjú vár szinte minden MAHAL-vezetőre. A félidős értékelés készítői kérdőívet fognak küldeni azoknak, akik HOP-os támogatásban részesültek.

A második napirendi pont keretében a 2010. december 8-i közgyűlésen született döntések végrehajtásából adódó feladatokat vette sorba az elnökség. A következő

Kétszereplős horgászjegy

Március 7-én került sor a MAHAL országos horgászjegyéhez vízterületet biztosítók tagozatának soros ülésére, amelyen a 2011. év hátralévő időszakára vonatkozó, közös, országos horgász területi engedély kiadásának lehetőségéről tárgyaltak. A téma előadója *Csoma Gábor*, a MAHAL elnökhelyettese volt, felkért hozzászólók pedig *Puskás Zoltán* vezérigazgató (BHNp. Zrt.) és *Hegedűs Gábor*, a Tisza-tavi Sporthorgász Kft. ügyvezető igazgatója. A napirendi pont megtárgyalásához minden meghívott nagy halászati vízterület-hasznosító képviselője is hozzászólott.

Szilágyi István, a tagozat elnöke azzal nyitotta meg az ülést, hogy „az utolsó pillanatban vagyunk egy ideig, fehér jegy” kiadásához, de két okból sem mondhat le a tagozat és a szövetség az országos horgászjegy idejű kiadásáról. Egyrészt a bevételkiesés jelentős, másrészt nem szabad ennek az évtizedes folyamatnak megszakadnia”.

Csoma Gábor arról tájékoztatót, hogy a korábbi együttes országos horgászjegy ez évi kiadása elsősorban az újraelosztási arány meg nem változtatása és a MOHOSZ-on belüli változások miatt maradt. el Ugyanakkor a horgászok ezt a jegyet is keresik. Tény azonban, hogy nem elsősorban a MOHOSZ-vizek iránt van igény a horgászok körében, sokkal inkább a MAHAL természetes vizei, a Balaton és a Tisza-tó iránt.

Hegedűs Gábor, a Sporthorgász Kft. ügyvezető igazgatója megköszönte a meghívást. Szerinte üzleti alapon kell dönteni a jegykiadásról, ezért alaposabb előkészítés szükséges ahhoz, hogy jó megoldás szülessen. A jó megoldás pedig az, ha mindenki elégedett. Kérdés: kisebb régiókban adják-e ki a jegyeket, avagy országosan? Azt szeretné látni, milyen alapon osztják el a pénzeket: horgászható parthossz, halásítás, víztömeg, törzsközönység alapján? Sok a mérlegelési lehetőség, nehéz a közös nevezőre hozás, így a mostani tanácskozás csak előkészítés lehet. Náluk szűkül az igény a horgászok körében.

Puskás Zoltán azt hangsúlyozta, hogy nehéz helyzetben van, mivel március 1-jével kezdett a Balatonnál, s az átadás-átvétel folyamatán sem jutott túl. De annyit mondhat, hogy a Balaton nyitott mindazon kezdeményezésekre, ami több embert csábít a vízpartjára, s üzleti szempontból is megállja a helyét. *Szilágyi István* bejelentette, hogy a szövetség kidolgozott egy rendszert a 3 szektoros jegyre, miután a MOHOSZ nem engedett az 55 százalékos részesedésből. *Hegedűs Gábor* felvetése olyan bonyolulttá tenné a rendszert, hogy az nem lehet megoldás. Ez utóbbi véleményt osztotta *Radóczy János* is, aki feltette az alapvető kérdést: mi a célja a jegykiadásnak: pótolni a nem kiadott országos jegyet, illetve a horgászokat vonzani? Támogatta az újabb

vízterületek csatlakozását, de jó volna, ha Gelej is bekapcsolódna. Árbevétel-centrikusan lehetne az elosztásról beszélni (a horgász területi engedélyek bevételéről van szó). *Ujhegyi Dezső* is azt erősítette meg, hogy a horgászoknak hiányzik a mi vizeinkhez való hozzájutás. Igény van rá. Támogatta a közös jegy kiadását. *Szilágyi Gábor* szerint nehéz a megyei horgászszervezeteket bevonni, de a vízterülettel rendelkező egyesületeket már könnyebben elérhetik. Az idei évre reklámértékel bírna a jegy kiadása, és jövőre tudnák, hogy mire számíthatnánk. Támogatta a jegykiadást.

A fent idézett mondatokból is kiderül, hogy milyen éles vita folyt az ülésen. A több órás egyeztetés végén az a tagozati döntés született – miután *Hegedűs Gábor* kijelentette, hogy idén nem tudnak részt venni ebben, a jövőt illetően viszont csatlakoznak – hogy ketts jegyet (MAHAL, Balaton) adnak ki április elsejével, bruttó 40 ezer forintos áron, ezer darabban limitált mennyiségben. A kiadás előkészítésével kapcsolatos feladatokkal a szövetséget bízták meg. (Csak zárójelben: Gelej természetesen csatlakozott a jegyen való megjelenéshez.) Ezt a jegyet nem nevezhetjük országos jegynek. De a tagozat arról is döntött, hogy idén előkészítik a jövő évben kiadandó országos horgászjegyek új rendszerét.

H. Gy.

Halászatról – természetvédelmi szemlélettel

„Az ökoszisztéma-szolgáltatásokat előmozdító támogatások és a fenntartható finanszírozási rendszerek kapcsolata a Duna-medencében” címmel rendeztek kerekasztal-beszélgetést Szófiában, Bulgáriában. A február 28-ai fórumon hazánkat *Dr. Urbányi Béla* és *Dr. Bokor Zoltán* (SZIE MKK-KTI, Halgazdálkodási Tanszék) képviselték, ahol is *Urbányi Béla* „A magyar politikai szabályozás a halgazdálkodási ágazatban a hatékonyság és a fejlesztés jegyében” címmel tartott előadást a rendezők felkérésére. A WWF Duna-Kárpátok Programjának kérései között megvalósult rendezvényt a United Nations Environment Programme (UNEP) szervezetén keresztül a Global Environment Facility (GEF) támogatta pénzügyileg.

A konferencia résztvevői alapvetően a bolgár halászat szereplői, a halászati érdekképviselet szervei, a halászati minisztérium képviselői és a WWF bolgár és nemzetközi képviselői voltak. Hazai kollégáinkon kívül nemzetközi szakértőként *Christina Hallberg*, a Svéd Halászati Tanács tagja, továbbá *Irene Lucius*, az osztrák WWF vezetője, valamint romániai WWF képviselőtől *Moina Martini* vettek részt az egyeztetésen.

A tanácskozás során kiderült, hogy Bulgária számos hasonló problémával küzd,

mint amilyenekben a magyarországi termelők és természetvédők évek óta konfrontálódnak. Lényeges különbség, hogy míg a bolgár ágazatnak a kidolgozás végső stádiumában és a bevezetés kezdetén, Romániában pedig már gyakorlatilag bevezetés alatt van a két szakterület közötti feszültségeket és ellentéteket részben vagy egészben orvosoló kompenzációs rendszer, addig hazánkban évek óta egy helyben topogunk a kérdéskörben. A két országban a Natura 2000-es területeken a madár- és egyéb természetvédelmi oltalom alatt álló élőlények által okozott gazdasági kiesést gyakorlatilag támogatással kompenzálják.

Érdekességként elmondható, hogy a bolgár ágazat igen komoly erőfeszítéseket tesz a nyomkövetési rendszer általános elterjesztésében és tökéletesítésében. Nagy hangsúlyt helyeznek az organikus (öko-) halászati termékek előállítására, melyet nehezít, hogy az ehhez szükséges teljes értékű takarmányoktápok gyártására alkalmas gyártó cég jelenleg nincs Bulgáriában.

Nagy problémát jelent Bulgáriában a tógazdasági termelő egységek vízminőségre gyakorolt vélt vagy valós „kártételeinek” kezelése. Igényként merült fel, hogy az akvakultúrában is vízminőségi paraméterek

standardjait kellene felállítani és ezekhez kellene viszonyítani a mindenkori vízkezelő tevékenysége során „produkált” vízminőséget. Emellett a monitoring rendszer hiánya és a laboratóriumi háttérrendszer túlterheltsége miatt jellemzően a bolgár halas gazdák fizetnek nagyon komoly bírságokat-büntetések, melyek akár a haltermelés fennmaradását is veszélyeztetik egyes régiókban.

Pozitív példa, hogy a bolgár halászati ágazat minden szintjét képviselő fórum egy asztalhoz ült, és ezen túl természetesen ülésezik a WWF, illetve egyéb természetvédelmi érdekeket képviselő csoportjaival. Közösen próbálnak kidolgozni egy rendszert, amely alkalmas lehet a problémák orvosolására. Mindezt tények, érvek és a közös érdekek szem előtt tartásával teszik, mert mindkét „fél” számára világos, hogy a halgazdálkodási tevékenység több, mint egy szimpla állattenyésztési ágazat. Olyan komplex rendszer, mely nagy mértékben hozzájárul a biológiai sokféleség megőrzéséhez, az újabb generációk természeti neveléséhez és minden korosztály számára képes érdekes és értelmes kikapcsolódási lehetőséget nyújtani.

Dr. Urbányi Béla – Dr. Bokor Zoltán

Idén húszéves a Tógazda Halászati Zrt.

Már az is tekintélyt parancsoló, ha csupán számadatokkal akarjuk jellemezni az idén húsz éves Tógazda Halászati Zrt.-t: 9 megye, 1700 hektár tógazdaság, amelyben 80 halas- és 70 teelő tó található, s nem utolsó sorban évente 1600 tonna hallal jelennek meg a hazai és a nemzetközi piacon. Dr. Németh István elnök-vezérigazgatóval – aki tavaly ősz óta a Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetségének elnöke – Mőcsényben idéztük fel az elmúlt két évtized küzdelmeit. S bár már március 20-át írtunk ekkor, elkelt a meleg kabát és az esernyő, miközben a halászok éppen a 65 hektáros tóból „gyűjtötték” a kétnyaras pontyot, amit aztán szétválogatva különböző teelőkbe helyeztek.

• Vezérigazgató úr, idézzük fel a kezdeti időszakot: mikor, hogyan alakult a cég?

– A Tógazda Halászati Zrt. jogelődje, a Tógazda Halászati Szövetkezet 1991. február 10-én alakult 8 halászzal foglalkozó mezőgazdasági kistermelő összefogásával. Működését „Tógazda Kistermelők Szövetkezete” néven kezdte meg. A társaság 1994-ben – az 1992. évi szövetkezeti törvény alapján történt vagyonnevesítés során – felvette a „TÓGAZDA” Halászati Szövetkezet nevet. Ezt követően a célunk nem változott: biztosítani a cég, illetve a tagjai tulajdonában lévő és bérelt halastavakon a tagok önálló gazdasági tevékenységét, s azt a piaci viszonyoknak megfelelően összehangoltá tenni. 2002. március 31-én a vállalkozás teljes jogutódlással átalakult, és mint Tógazda Halászati Rt. folytatja működését. Fő tevékenységeink a halgazdálkodás és a halászat.

• Ha jól tudom, már korábban is belekóstolt a haltermelés örömeibe.

– Való igaz, magánemberként 1983 óta foglalkozom haltermeléssel, hiszen a százhalombattai TEHAG energia-mezőgazdasági szakcsoportjának tagjaként társammal, Tóth-Baranyi Antallal Zalaszentgróton és Pélpusztán béreltünk tavakat, teelőket, összesen 75 hektáron. Akkoriban a százhalombattai vízélettani laboratóriumban dolgoztam halbiológusként, amely országos hatáskörű intézményként működött. Először a jövedelem-kiegészítés és a szakmai érdeklődés vezetett arra, hogy az egyetemen tanultakat a gyakorlatban is kipróbáljuk, majd a kilencvenes években bekövetkezett rendszerváltással előttünk is új lehetőségek nyíltak. Az állami és a szövetkezeti szektor átalakulását követően így sok kis, elhanyagolt tavon kezdtük meg a termelést. Az első másfél évtizedben az összes jövedelmünket a termelés bővítésére, korszerűsítésére fordítottuk, különös tekintettel a tavak

rekonstrukcióira, új teelők létesítésére. Később már a nagyobb halászati üzemegységek rekonstrukciójára, terménytárolók építésére koncentráltunk. A cégnek saját terménytárolói vannak, amelynek kapacitását azzal bővítjük, hogy a HOP 2-es tengelyében elnyert pályázat segítségével egy újabb ezer tonnás tárolót építünk az idén, Nagyberkiben. De saját terménytárolóval rendelkezünk Tiszaföldváron, Somogyapátiban, Mikén is. Ez azért fontos, hogy már aratáskor be tudjuk szerezni a nagy területű tógazdaság takarmányigényét.

• Van-e saját földterületük?

– Mintegy 250 hektár bérelt földdel rendelkezünk Szigetvár környékén, amit bér munkában műveltetünk és haltakarmányokat termelünk. De meg kell mondanom, hogy a bér munkában előállított haltakarmány sem olcsóbb, mint amit a piacon is kaphatunk, hiszen a cég bérlti a földet, mert a szövetkezet nem vásárolhatott termőföldet. A bérelt földön bér munkával előállított takarmány pedig nem olcsóbb, mint az aratáskor, egy jó lélektani pillanatban megvásárolható termék.

• Mi jellemezte az elmúlt húsz évet?

– Sikerekben és kudarcokban egyaránt volt részünk, ám mára a Dunántúlon meghatározó szereplőivé váltunk az ágazatnak, így az árképzésben is jelentős a szerepünk. Áruhálózatokba (Metro, Auchan, Tesco) folyamatosan szállítjuk a friss, jó minőségű halat, de az elmúlt években a piaci helyzet úgy alakult, hogy haltermelésünk 60 százalékat már külföldön értékesítjük. Ehhez a szállítóeszközparkot kellett fejleszteni, három nemzetközi szintű kamionunk van, amelyekhez – szintén a HOP 2-es tengely pályázatán elnyert pénzből – egy új, 460 lóerős kamiont vászunk. Szükségünk van erre, hogy a külföldi piacokon tovább tudjunk terjeszkedni, mert a magyar válság a halpiacra is rányomta a bélyegét.

Névjegy

Dr. Németh István Nován született 1957. június 12-én. Gyermekkorát egy kis Zala megyei faluban, Tormaföldén töltötte, ahol a falun keresztül folyó Kerka-patakánál szerezte első halas élményeit. Középiskolai tanulmányait Zalaegerszegen, a Ságvári Endre Gimnázium biológia – kémia tagozatán folytatta, 1975-ben érettségizett. Ugyanebben az évben kezdte meg tanulmányait a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaság-tudományi Karán. Az egyetem elvégzését követően a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium Vízélettani Laboratóriumában dolgozott tudományos munkatársként 1978. szeptember 1-től. A fent nevezett egyetemen 1985-ben „summa cum laude” minősítéssel egyetemi doktori fokozatot szerzett. Disszertációjának a címe: Szintetikus piretroidok toxicitása halakra.

Az 1980-as évek közepén szakmai látogatásokat tett angol, finn, dán halászati tudományos intézetekben, és több szakcikket készített a haltoxikológia és a termelésbiológia tárgykörében. 1989-től a Vízélettani Laboratóriumban osztályvezetői munkakört töltött be és több alkalommal külföldi halas projekteken dolgozott, így Algériában és Marokkóban. Már 1983-tól halastavak magánbérlejeként folytatott haltermelői tevékenységet, majd 1991-ben megalakította a Tógazda Kistermelők Szövetkezetét, ahol elnökként dolgozott. 2002-ben a szövetkezet átalakulásával létrejött a Tógazda Halászati Rt., melyben az elnök-vezérigazgatói teendőket látja el.

2001-ben megkapta a Szövetkezeti Halászatiért érdemrendet.

2010 szeptemberében megválasztották a Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetsége elnökének.

• **Hogyan lehet kilenc megyére kiterjedően jól, eredményesen gazdálkodni?**

– Jó logisztikával és megbízható helyi vezetőkkel, bizalomra épített kapcsolatrendszerrel. Az egyes üzemegységek önállóak, tehát a cég úgy működik, mint kilenc kisebb halgazdaság. Mondhatni holding-szerűen működünk. Központi a beszerzés és az értékesítés, de a termelés helyben önálló. Pontosan tudjuk, hogy a műcsényi 65 hektáros tavon mennyi eredmény, veszteség képződik, azzal együtt, hogy az ivadékellátás, takarmánybeszerzés központilag történik. Ha látjuk, hogy valamelyik üzemegység gyengül, akkor ott vagy személyi, vagy technológiai változtatást hajtunk végre.

• **Úgy fejlesztették a céget, hogy egész évben legyen piaci hal?**

– Természetesen. Hol vannak már azok az idők, amikor csak ősszel halászták a „termést”? A piac folyamatos ellátást igényel, évszaktól függetlenül, s ezt nekünk figyelembe kell vennünk. S ezért említettem a jó logisztikát is, mert ha csak a tógazdaságunkat akarjuk bejárni, akkor is négyszáz kilométer a legnagyobb távolság a két szélső ponton lévő tó között. Nem csoda, hogy magasak a logisztikai költségek, hiszen az üzemanyagárak jelentősen megugrottak. És nem csak a halat, hanem a dolgozókat is hozzuk-visszük a tógazdaságok között. Egy-egy lehalászásakor, a segédmunkaerőt leszámitva, a szakembereket, technikusokat, halász-mestereket is hozzuk magunkkal. Itt Mőcsényben egész évben két ember dolgozik, de most 20–22-en végzik a lehalászást. Aztán megy tovább a „vándorcirkusz”, holnapután már Marcaliban, aztán pedig Zalaszentgróton halászunk. Vagyis a logisztikai beosztáshoz, ütemtervhez igazodóan dolgozunk.

• **A logisztika mellett a másik kulcsszó a szakember...**

– Természetesen. A cégnek átlagosan 46 alkalmazottja van, a nyári időszakban 20–25 fővel megnő a létszám. Minden önálló üzemegységet egyetemi végzettségű ember irányít, akik mellett jólképzett halászati technikusok segítik a munkát. A cég ars poeticája, hogy a jól képzett munkaerőt jól meg kell fizetni, mert akkor a dolgozó is magáénak érzi a céget, úgy dolgozik, mint ha a sajátját csinálná. De a sajátja is, hiszen komoly részesedéshez lehet jutnia egy vezetőnek egy kiugró termés esetén. A tulajdonosoknak és a menedzsmentnek nem az a célja, hogy leföldözze az eredményeket, hanem hogy fejlessze a céget, s mindig a kor követelményeinek, kihívásainak megfelelően tudjon helytállni a piacon. Ha stílusra van igény, akkor abból adjunk el sokat, ha zsírmentes ponty, akkor abból. Ehhez azonban szakemberekre van szükség, nem elegendő az a középkori technológia, hogy kihelyeztük a halat, etesd meg sok kukoricával, így majd nagyra nőnek. Ezen az időszakon már régen túl vagyunk. A cég nagy hangsúlyt helyez az innovációra, a gödöllői, az óvári, a keszthelyi egyetemekkel napi

kapcsolatban vagyunk, így tudtunk a Nyugat-Magyarországi Egyetem mintagazdaságává válni.

• **Miért fontos ez?**

– Azért, mert az egyetemek hozzánk küldik a hallgatókat gyakorlatra. Az évente hat-nyolc hallgatóból ki tudjuk választani azt az egyet, aki a legelkötelezettebb, legjobban képzett, nyelveket beszél. Őket jó fizetéssel itt is tartjuk, s tulajdonképpen a cég megújulását valósítjuk meg a fiatal, ambiciózus emberekkel.

• **Most is nyolc tulajdonosa van a cégnek?**

– Nem, most már a kivásárlások révén két családra csökkent a tulajdonosok száma. Igaz, a családtagok is tulajdonosok, így összesen tízen vagyunk.

• **Gondolták-e a cégalapításkor, hogy az ország harmadik legnagyobb tógazdaságává fejlődnek?**

– Őszintén? Nem gondoltuk, de nem is ez volt a cél. A gazdaság azonban versenyszféra, s a verseny minden év kezdetén újra indul. Aki nem a progresszióval nézett szembe, s nem növekedett, az lemaradt ebben a versenyben. Nekünk azért lett több területünk, mert valaki vesztett. A torta kerek volt, mi nem építettünk új tógazdaságot, hanem azoktól a gazdálkodó szervezetektől, amelyek valamilyen oknál fogva kénytelenek voltak a tavaiktól megszabadulni, béreltük vagy vettük meg a tavakat. Először mi is bérleménybe vettük a tavakat, aztán vásároltuk meg. Valójában előre menekültünk, így teremtettük meg a bővített újratermelés feltételeit. Ahol megáll a fejlődés, ott óriási veszélyekkel kell szembenézni.

Toth-Baranyi Antal – a halméréshez még márciusban is be kellett öltözni

• **De a növekedésnek is van határa.**

– Az 1700 hektárral mi már elértük a felső határt. A technológiával kell növelnünk a termelést, mert már nehezen lenne átlátható a további bővülés. Nehéz már naponta megfelelni azoknak a kihívásoknak, amelyekkel szembe kell néznünk. A tulajdonosok is idősödnek, s a vállalati stratégiában figyelembe kell venni a vezetők teherbíró képességeinek alakulását.

• **Mi a helyzet a vezetői utánpótlással? Nem azért kérdezem, mert nyugdíjba küldeném a jelenlegi vezetőket.**

– A két családban összesen hat gyermek van a szülők mellett. A Tóth-Baranyi családban három lány és egy fiúgyermek van, a fiú már a cégnél dolgozik, miként az én lányom és a fiam is. Azt szeretnénk, ha a gyerekeink tovább vinnék a szülői örökséget, de ez nem egyszerű. Ugyanakkor több lábom kell állni, ezért is hoztuk létre a vadászceget, amelyet a fiam irányít. De több horgásztavunk van, s a vadászat mellett a horgászturizmusba is bekapcsolódtunk. A területi szétszórtság előnye, hogy ha valamelyik megyében aszály, árvíz van, akkor két megyével arrébb ez már nem tapasztalható. A termelési szerkezetet tekintve a legfontosabb halunk a ponty, amelyből rendszeresen, mindhárom korosztályból – ivadék-, tenyész- és étkezési hal – nagy mennyiséggel jelenünk meg a piacon. Nővényevők közül a legnagyobb mennyiségben busát, de számottevően amurt is termelünk. Ragadozó halakból étkezési méretig a fogassüllőt, a csukát és a harcsát neveljük fel. Jelentős továbbá a járulékhall eladásunk, minden évben több tonna törpeharcsát adunk el exportra, és a nagy mennyiségű élő kárász mellett kisebb tételű élő keszeg eladásával elégítjük ki a hazai horgászpiac igényét. A jövő útja kétirányú lehet. Az egyik az ökonomikus, sovány ponty előállítás, a másik a ragadozó halak részarányának növelése. Emellett a tömeghalat jelentő busát közvetlenül, beiktatott kereskedők nélkül kell eljuttatni a piacra, mert a busa árában igen kicsi a nyereség.

• **Milyennek ítéli meg a jelenlegi hazai piacot?**

– Említettem, hogy a termelt halunk 60 százalékát külföldön értékesítjük. Ennek oka, hogy a magyar piac fejlődése megállt, s ahogy ezt tapasztaltuk, azonnal kerestük a külföldi lehetőségeket. S meg is találtuk, hiszen a lengyel és a román piacok – a tengeri halászati kvóta csökkenése miatt – új lehetőséget kínáltak. Igyekeztünk azokkal a fajokkal – kárász, busa, ponty – betömni azokat a piaci réseket, amelyek számunkra megnyíltak. Ehhez kellett a szállítóeszközparkunkat fejleszteni. A másik, hogy a hazai horgászokat igyekszünk jó minőségű hallal ellátni. De a horgászpiac is ordas harc folyik, ami az ágazat nagy problémája, ugyanis önmagunk miatt nem tudunk árat emelni. Mindig akad valaki, aki leviszi az árat, ezért most is ott tartunk, mint 5–6 évvel ezelőtt. Ma is nyomott a piac, pedig

a költségek jelentősen megnöttek, még a bérek is, mert illik kompenzálni a személyi jövedelemadó változásból származó bérkiesést. Eközben a ponty ára nem változott, a gázolaj ára agresszíven nő, a takarmányár a duplája. Következésképpen csökkent a jövedelmezőség. Csak abban bízunk, hogy a 2013 után kezdődő uniós időszakban nagyobb támogatást kap az édesvízi halászat, így kompenzálhatjuk a jelenlegi kieséseket. Az EU egyébként a legnagyobb halimportőr a világon, így cél, hogy a belső termelést növeljük, mert van piac.

• **Végezetül: tekintsünk előre. Mi a cég stratégiája az elkövetkező évekre?**

– A progresszióról továbbra sem mondunk le, de ez elsősorban a technológiai és a logisztikai fejlődést jelenti. Arra is koncentrálnunk, hogy a támogatásokhoz biztosítsuk az önerőt. Ehhez kítűnő banki kapcsolatok és folyamatos piaci jelenlét szükséges. A fejlesztések önrészt – miután minden utófinanszírozott – száz százalékban biztosítani kell, így tudjuk az elnyert pályázatokat megvalósítani.

Hajtun György

Debrecenben tanácskozott a hazai halászság

Évtizedek óta zajló vita, hogy a halászati ágazat gazdasági szereplői szerint a kutatók nem azt kutatják, amire az ágazatnak szüksége lenne, míg a kutatók azt mondják, hogy az ágazat nem fogékony az újra és nem képes felhasználni a legújabb K+F-eredményeket. A kutatók egyben azt is hangsúlyozzák, hogy nekik előre kell tekinteniük, és olyan területeken is kell kutatásokat végezniük, amikre a termelői szférának jelenleg még nincs kifejezett igénye. A nézetkülönbségeket nehéz feloldani, de fontos, hogy a kutatók és a gyakorlati szakemberek jobban megértsék egymást, hiszen a vita ellenére az érdekek közösek. További probléma, hogy a K+F-eredmények gyakran nem jutnak el az innovációig, nem épülnek be a napi gyakorlatba. A kutató befjezi a ténykedését, amikor publikálja eredményeit, és rá van bízva a termelői szférára – ha egyáltalán eljut hozzá az információ –, hogy miként használja fel a K+F-eredményeket gazdálkodása során.

A probléma feloldására, a kutatás és a gyakorlat közötti párbeszéd elősegítésére a Debreceni Egyetem Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma, a Magyar Akvakultúra Szövetséggel közösen „Kutatók és termelők együtt az ágazatfejlesztés lendületvételéért” címmel interaktív workshopot rendezett 2011. február 11-én az Agrárcampus területén, ahol mintegy 75 fő képviselte a hazai halászati ágazatot. A rendezvény célja az ágazati innováció ösztönzése és átfogó ágazati K+F+I stratégia megalapozása volt, melyet az elvárásoknak megfelelően sikerült is teljesíteniük a rendezőknek.

Tógazda Vadásztársaság

A Tógazda Vt. 2007-ben alakult, gazdálkodási területe Somogy megye keleti, illetve Baranya megye nyugati határvonalán, a Dél-Zselic lábánál fekszik. A terület Lad, Patosfa, Homokszentgyörgy, Lajosháza, Somogyhatvan, Somogyapáti, Somogyviszló, Somogyhárság, Dióspusztá és Vásárosbéc községek határait öleli fel. A

cég mintegy 8000 hektáron gazdálkodik, évente 700 nagyvadat hoznak terütekre, országos hírv gímszarvas, valamint gazdag dámszarvas- és vaddisznó-populációval rendelkeznek. Büszkeségük – az eddigi szakszerű gazdálkodásnak köszönhetően – az irigylésre méltó, évente visszaköszönő gím- és dámbika teríték. Mezőgaz-

dasági területeiken nagy létszámú, változatos, bár közepes trófeájú őzállomány él. Az érdeklődőknek biztosítani tudnak 1–2–3000 hektár önálló vadászterületet, vadászati lehetőséggel, különböző, a területméretekhez járó, a vadgazdálkodási üzemtervben meghatározott nagyvad-, illetve apróvad-kilövési kontingenssel.

Szoboravatás Lillafüreden

A sors legszebb ajándéka, ha az álmokat valóra tudjuk váltani. Hoitsy György, a lillafüredi pisztrángtelep vezetője 2011. március 26-át minden bizonnyal a legszebb napjai között emlegeti, mert ezen a napon az ő régi álma vált valóra. Felavathatta azt a Szondy Sándor faszobrász művész által fából készített Lutra-szobrot, amellyel a méltánytalanul elfeledett Vásárhelyi István halbiológus és Fekete István író emlékét örökítette meg. Hogyan jön össze a halbiológus és az író? Nos, ez is kiderült a szoboravató ünnepségen.

Hoitsy Györgyről korábban is tudtam, hogy jól felkészült, természetszerető, kiváló halas szakember. S az is közismert róla, hogy az elődök nagy tisztelője. Vásárhelyi Istvánnal, a lillafüredi pisztrángtelep – amelyet 1932-ben építettek fel a Garadna-völgyben, s ahol 1933-tól dolgozott – vezetőjével már nem találkozhatott személyesen, de özvegyével, Mancsi néniel még egy évig együtt dolgozhatott, amikor 1982-ben a halkeltetőhöz került.

Nehéz gyermekkor

Vásárhelyi István 1889. május 29-én Jászberényben született. Küzdelmes, szegény gyermekora volt, mivel az édesapja korán meghalt és hét gyermek felnevelése maradt az édesanyjára. Vásárhelyi István édesapjától elsajátított egyedüli tudományával, a preparálással 1906-ban, Budapesten állt munkába. „Itt ért az a soha nem remélt boldogság, hogy az akkor már bálványozott nagy tudósnkkal, Herman Ottóval megismerkedhettem, és mint egész fiatal ember, kétszer kezet is szoríthattam vele.” – írta életrajzában. Herman Ottó ösztönzésére kezdte el az állatok életét tanulmányozni, a megfigyelésükkel foglalkozni. 1907-ben felvették a jászberényi földműves iskola ösztöndíjas helyére, ahova azért ment, mert a természetet mindennél jobban szerette. Kitűnő eredménnyel vizsgázott le 1908-ban, majd egy uradalmi gazdaságban helyezkedett el, ahol a munka után tanuló és gyűjtögetve, felette-seitől és kollégáitól ezért legtöbbször lenézve, megvetve és kigúnyolva folytatta az állatok megfigyelését. Egy pisztrángtelepről olvasott könyv hatására 1912-ben Erdélybe utazott egy pisztrángtelepre. A gazdaság pisztrángos patakjait rendbe hozta és közben gyűjtögetett. Egy csonttani és tojásgyűjteményt állított össze. 1914–16 között katonaság, háború, ahonnan sebesülés miatt rokkantként szerelt le. A háború alatt erdélyi könyvtára és gyűjteménye teljesen elpusztul.

1924-be az Alföldre, Pusztapóra került. Itt kezdődött tudományos munkásságának kibontakozása és legtermékenyebb életszakasza. Munkásságára az akkori állattani tudományos élet egyik legjelentősebb kép-

viselője, Éhik Gyula is felfigyelt, és 1927. április 1-én a Magyar Királyi Természettudományi Társulat Állattani Szakosztályának ülésén bemutatta Vásárhelyi „Adatok a földikutya (*Spalax hungaricus hungaricus* Nhr.) életmódjának ismeretéhez” című dolgozatát. Éhik kijelentette: „...az alábbi, igen tartalmas dolgozat bizonyítja, hogy Vásárhelyi, bár nem képzett zoológus, de igen tehetséges megfigyelő”. Ez a látszatra jóindulatú bevezetés Vásárhelyi későbbi sorsát jelentősen befolyásolta, mivel az egyik legkiemelkedőbb magyar zoológust egész életében nem volt hajlandó befogadni a „hivatásosok” tábora. Minden megpróbáltatáson felülkerekedő akaratával és tehetségével élete legnagyobb részében egyedül maradt. 1927-ben Felsőmérára, majd 1929-ben a Miskolci Erdőgazdagsághoz került, ahol folytatta kutatásait. 1932-ben felépítették a Garadna-völgyi halkeltetőt, ahol 1933-tól dolgozott. Közben folytatta megfigyeléseit, kutatásait a Hernád-völgyén, a Bükkben és a Zemplénben, valamint a pisztrángtenyésztés terén. Sokat publikált is, míg 1936-ban erdészeti főnökei el nem tiltották az írástól. „A nyest és a nyuszt párzása és irodalma” című cikke kapcsán szakmai pártfogójával is végzetes vitába került. E két dolog következménye, hogy hosszú ideig csak álneven publikálhatott. Írásai Berényi Vilmos, Molnár István, Újhelyi István, Sárszögi, Hungaricus, V. Nagy István néven jelentek meg.

Hoitsy György: egy álom vált valóra

Újrakezdés

A háború 1944. december 12-én a pisztrángtelepet is elérte. A tógazdaság halálománya teljesen elpusztult, és tönkrement az a csaknem 10 ezer koponya és bőr, 500 üveg alkoholos emlősemlő, 100 szétejtett csontváz, mintegy ezer darabos koponya- és rendellenes csontgyűjtemény, hatalmas csigagyűjtemény, amit az évek alatt Vásárhelyi összegyűjtött. Ezt a gyűjteményt Vásárhelyitől többször is kérték külföldre, de nem adta el. „... titkos reményem az volt, hogy egyszer majd csak sikerül a Herman Ottó Bükk Museumot felállítanunk, s ezeket akkor ott helyezhetem el.” – írta önéletrajzában. A veszteség mégsem vette el a kedvét, a háború után új lendülettel fogott munkához. Ismét gyűjtött, ennek eredménye egy hatalmas csigagyűjtemény, amely 26 addig ismeretlen fajt is tartalmazott. Kialakította Magyarország halfajainak teljes csontvázgyűjteményét, valamint a pontyfélék garatfoggyűjteményét. 1952-ben az Országos Horgász Szövetség kezelésébe került a pisztrángtelep. Újabb tavakat alakítottak ki, és évente 400–450 ezer ikrával és ivadékkal látták el az ország egész területén a pisztrángos vizeket.

Erdélyi konferencia

„Hagyományteremtő konferencia Erdélyben” címmel a Halászati Lapok 2007. decemberi lapszámában számoltunk be arról, hogy román-magyar interregionális konferenciát rendeztek november 7–9-én Székelyudvarhelyen (Odorheiu Secuiesc). A hagyományt sikerült megteremteni, mert azóta évente megtartják a konferenciát. Dr. Németh István, a Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetségének (MAHAL) elnöke tájékoztatott az idén februári eseményről.

Ebben az időszakban ismét igen sokat publikált: 25 cikke jelent meg a Halászat című újságban, 20 a Horgászatban és a Horgász körlevélben. Számos írása jelent meg az Aquilában, a Magyar Vadászüjságban, a Borsodi Szemlében a Vertebrata Hungaricában, az Élet és Tudományban, a Természettudományi Közönlönyben. 25 cikke jelenik meg idegen nyelven. Könyvet írt Pisztrángtenyésztés; Magyarország halai írásban és képekben; A harcra; A kétéltűek és hüllők hasznáról, káráról; Hasznos és káros vademlősök címmel. Vársárhelyi István egész életművével cáfolja azt az Ehik Gyula-kijelentést, miszerint ő „nem az írás, hanem az eke embere”. Életről, munkájáról önéletrajzában így ír: „Nagyon keserves gyermekkor, küzdelmekkel telt ifjúkor, megaláztatásokkal telt férfikor után csak nyomorral telt öregség jutott osztályrészül. 25 évvel ezelőtt szegényen jöttem a telepre, s most koldusként távozom innen. Még csak az vigasztal, hogy 77 évem dacára is tudok és akarok is dolgozni, ha ez egyeseknek nem is tetszik, mindaddig, míg a kaszás, a nagy kaszás ki nem üti kezemből a tollat.”

Emlék az utódok tiszteletére

Fekete István író sorsa sokban hasonlított Vársárhelyi Istvánéhoz. Csak a múlt század '60-as éveinek elején rehabilitálták, így válhattak regényei kedvenc gyermekirodalmi olvasmányá: Tüskevár, Téli berek, Lutra, Csí és a többi. Csak a rendszerváltás után derült ki az a sok igazságtalanság, meghurcoltatás, amit el kellett szenvednie. De hogyan került kapcsolatba a két ember? Úgy, hogy Fekete István – aki imádta a természetet – többször járt a pisztrángtelepen, s az író és a halbiológus között barátság szövődött. Itteni élményeit örököltette meg Lutra című könyvében, s nem csak az élményeit, hanem Vársárhelyi Istvánt is, mint a telep vezetőjét, Uzardi Péter néven. Amikor Hoitsy György először lépett be a telep kapuján, azonnal a „deja vu”-érzés kerítette hatalmába: ezt a telepet már látta valahol. Mancini néni mesélte el a könyv születésének történetét.

Nos, Hoitsy György ennek a barátságának kívánt emléket állítani a szoborral. S annak, hogy a halas szakma ne feledje Vársárhelyi István munkásságát, alapvetési eredményeit. Ami a szobrot illeti, a miskolci Vasasztal Társaság vezetője, F. Tóth Géza hozta össze a telepvezetőt a népművészet mestere címmel büszkélkedhető Szondy Sándor faszobrásszal. A két éve száradó, három méter hosszú, hatvan centiméter átmérőjű farönköt – amelyről „csupán a felesleget hántotta le a művész, hiszen a szobor már benne volt a fában” – a Lillafüredi Erdőgazdaság ajándékozta. A szobor létrejöttéhez anyagilag is hozzájárult a Vasasztal Társaság, valamint a miskolci evangélikus Kossuth Gimnázium. A költségek nagyobbik részét Hoitsy György fedezte.

H. Gy.

László János, a konferencia házigazdája – az Arkum-cégcsoport tulajdonosa – nagyvállalkozó, aki többek között az idegenforgalomban, az autók kereskedésben is érdekelt, s megvett egy kétszáz hektáros tógazdaságot Homoródszentpálon. Miután a Haltermelész pontytenyésztő tagozata 2007. szeptember 26–30. között meglátogatta a homoródi halgazdaságot, ahol Tankó László, a tógazdaság menedzsere volt a házigazda, Schmidtné Vízi Hajnalka beszámolójából megismerhettük a tógazdaság történetét, helyzetét.

„Az erdélyi gazdaságnak évek óta magyar partnere van, miután ezen a tájékon a haltermelés újdonságnak számít. A halgazdaság Homoródszentpálon a valamikori állami gazdaság volt, a tavak kialakítása 1984-ben fejeződött be. A jelenlegi tulajdonos gondolta, hogy hosszú távon megéri a természeti értékekbe fektetni. A halgazdaságot a '90-es években vették át, de a visszadott résztulajdonok miatt a tulajdoni helyzet a mai napig sem teljesen rendezett.

A tavak helyreállítását és a haltermelés '95-től indították el, ami a megfelelő szakértelem hiánya miatt nagyon nehezen ment. Mivel a környéken nincsenek igazán hagyományai a tógazdasági haltermelésnek, magyarországi kapcsolatokat kerestek, így találtak rá a szarvasi Halászati és Öntözési Kutatóintézet (HAKI) szakembereire. Termelési technológiájukat a HAKI szakembereivel közösen dolgozták ki, és az általuk javasolt genetikailag tiszta, és nem beltenyésztett szarvasi P 34 pikkelyes és 215 tükrös pontyokat tenyésztik.

Az elhanyagolt tavakon túlmenően a nem éppen kedvező természeti adottságok miatt is nehéz volt a tógazdasági haltermelés beindítása, főleg az ivadékevelés. A tavak a tengerszint felett 550 m-es magasságban fekszenek kb. 100 ha-on (5 nagyobb és 10 kisebb tó), a tápvizet a Homoródpatak adja, mely tápanyagban igen szegény, viszont a sótartalma magas (vezetőképessége 2400-as), mivel a sóvidéken van az alapja. Az itt fűrt kút vizének olyan magas a sótartalma 8194 g/l, hogy régen a falubeliek főzéshez, húсок pácolásához hordták belőle a vizet. Az éghajlat miatt a tenyészidőszak is egy hónappal rövidebb a magyarországinál. Ilyen körülmények között több év

munkájával tudták kialakítani a megfelelő termelési szerkezetet.”

Az elmúlt négy évben megindult a két ország közötti halkereskedelem, mondta az elnök. Több magyar halas cég nem csupán piaci halat, de ivadékot és technológiát is szállított már Erdélybe, ahol a székely és a magyar halgazdálkodók között egyre szorosabb az együttműködés. A konferenciának két része volt: az első részben tudományos tanácskozás keretében szóltak az erdélyi haltermelés, tógazdálkodás helyzetéről. A másik rész már kötetlen, esti beszélgetésként említhető, ahol az ágazatok magyar és román problémáit vitatták meg. Az idén az EHA-források felhasználásáról esett a legtöbb szó. Kiderült, hogy a román tógazdálkodás tízszer több uniós forráshoz jutott, mint a magyar. Nyilvánvaló, hogy ebben a méretbeli különbségek és a tengeri halászat is közrejátszik, ám ez minket nem boldogít, már csak azért sem, mert a magyarországi EHA-forrás köztudottan kevés (34 millió euró). Az erdélyi tógazdaságokban a Natura 2000-es területeken beindították az agrár-környezetgazdálkodási célprogramjukat. Nekik nincs olyan problémájuk, mint a magyar gazdálkodóknak, hogy pénzühiány miatt csak 2013 után indulhat újra az akc program.

A román piac is kedvezőbb a hazainál, mert bár az egy főre jutó román halfogyasztás hasonló a magyaréhoz, de több mint 22 millió lakost kell kiszolgálni. Az elnök szerint a statisztikai hiányosság miatt mondják a magyarhoz hasonló egy főre jutó halfogyasztást, hiszen a Duna-deltában fogott természetes vízi hal statisztikába való bekeverése enyhén szólva kérdéses. A román piac egyébként nem csak a magyar, de a bolgár és az ukrán terméket is szívesen veszi, s a saját halezállítástuk is évről évre folyamatosan növekszik.

A román minisztériumi szakemberek a Halászati Operatív Program 2-es tengelyének állását ismertették. Ugyanezt tette Bardócz Tamás osztályvezető a magyar Vidékfejlesztési Minisztérium képviselőjében, s előadást tartott dr. Réczey Gábor, a VM irányító hatóság munkatársa is. Több magyar szakembert is felkértek hozzászólásra, így Dr. Németh Istvánt, Lévai Ferencet és dr. Váradi Lászlót.

H. Gy.